

SZÁNTÓ

ELŐFIZETÉSI ÁRA

A kiadóhivatalban átvéve:
Egész évre 10 k.
Negyedévre 4 ..
Helyben hához hordva:
Egész évre 20 kor.
Negyedévre 5 ..
Vidékre postán szállítva:
Egész évre 24 kor
Negyedévre 6 ..
Egyes szám ára 8 fillér.

Politikai
napilap

Megjelenik minden nap, a hétfő és
ünnepek utáni napok kivételével.
Szerkesztőség és kiadóhivatal:
Nagyvárad, Szilágyi Dezső-u. 6.
A szerkesztőség kéziratok vissza-
adására vagy megőrzésére nem
vállalkozik.
Előfizetések és hirdetések a kiadó-
hivatalhoz intézendők.

XXI. évfoiyam 6. szám.

Nagyvárad.

Szombat 1915 január 9.

A küzdelem Varsó körül.

Berlin, január 8. Kopenhágából jelentik: A pétervári lapok most kizárólag a varsói küzdelemmel foglalkoznak. A „Russkoje Szlovo” azt jelenti, hogy a csata oly közel folyik a városhoz, hogy az ágyudörgés megremegteteti az ablakokat. A németek a legutóbbi napokban elfoglaltak néhány fontos pontot. A lap azzal vigasztalja olvasóit, hogy az orosz csapatoknak sikerülni fog a németeket visszavonulásra kényszeríteni. Egyelőre azonban az események ennek az ellenkezőjére mutatnak: a német csapatok néhány nap mulva Varsó falai alatt fognak állani és keresztültörnek az oroszok utolsó védelmi vonalát. Erre vall a „Brsevlja Vjedomnoszti” varsói jelentése is, amely azt közli, hogy a németek rendkívül erőteljes offenzívával harcolnak minden talpalatnyi területért. Az orosz csapatok nem tudnak e támadások rettenetes erejének ellentállani, mert rendkívül ki vannak merülve. Ezért helyenként át kell engedniök területet a németeknek, de — írja az orosz lap — ez a helyzet meg fog változni, mert a csapatok megerősítést fognak kapni. A „Nowoje Wremja” azt írja, hogy az orosz hadvezetőség feladta azt a tervét, hogy Varsót küzdelem nélkül kiüriti, mert a Varsó körüli harcok kimenetelétől függ a háború további sorsa és a győzelem. Ezért a várost az utolsó csepp véréig védeni fogják. Varsóban és Vlnában naponta nagy sebesültszállítmányok érkeznek meg.

Ugyancsak Kopenhágából jelentik, hogy a „Daily Mail” pétervári tudósítójának távirata szerint a küzdelem Varsóért a város közvetlen közelében megindult. Az ágyudörgést a városban tisztán lehet hallani. Naponta rengeteg sebesült érkezik, akiket azonban tovább szállítanak az ország belsejébe. A német csapatok jelentékeny megerősítést

kaptak. Mindkét részen nagy erővel folyik a küzdelem. Egyelőre azt remélik Oroszországban, hogy Varsó sokáig tartja majd magát.

Frankfurt, január 8. A Seeolo szentpétervári levelezője jelenti, hogy az oroszok centrumukban óriási csapatösszevonásokat eszközöltek, hogy ezáltal a német erőknél a Bzura és Ravka mentén folytatott támadásait paralizálják. A németek megszakítás nélkül folytatják heves támadásaikat Varsó ellen. Az orosz erők itt dacára a centrumban összevont csapatoknak, ugylátszik mégsem elegendők arra, hogy a németek előrenyomulását feltartóztassák.

Amsterdamból jelentik: Az oroszok páncélos gőzösöket szereltek fel, amelyek a Viszulán igen jó szolgálatokat tesznek. A németek megkísérelték a gőzösöket a levegőből bombázni. A Bzura mentén a németek élénk tevékenységet fejtenek ki. A harminchárom méter széles folyón át állandóan tart a párbaj a legkülönbözőbb fegyverekkel. Az orosz lövészárkokba olyan hatalmas gránátok estek, hogy azt gondolták, hogy a híres 42 centiméteres mozsarakkal lövik a németek őket.

Az oroszok visszavonulása.

Amsterdam, január 8. A londoni „Times” varsói tudósítója már előkészíti az angol közvéleményt a Varsó előtt harcoló orosz sereg visszavonulására. Az angol lapnak erre vonatkozó jelentése így szól:

— A mult heti harcok után, amennyire ezt meg lehet állapítani, többen nyíltan kifejezik azt a reménységüket, hogy az oroszoknak nem kell még tovább is visszavonulniok. Ha azonban mégis úgy fejlődnek a dolgok, hogy az oroszok visszavonulnak, ezt nem azért teszik, mert nehéz a helyzetük, hanem azért, mert, mint kitünő forrásból

értesülök, már néhány héttel ezelőtt azt vették tervbe, hogy az állandó védelemre a bloniei vonalon rendezkednek be, amely körülbelül a fél uton van Sochacev és Varsó között. E szerint a Bzura-vonalnak csak az a feladata, hogy időlegesen feltartóztassa a német hadsereget.

Orosz világ Lembergben.

Krakó, jan. 8. (Bud. Tud.) A Csasz a lembergvi viszonyokról újabb részleteket közöl, a melyeket a lap kerülő uton megbízható helyről kapott. E szerint egyre több orosz hivatalnok és kereskedő érkezik Kiewből és más orosz városból Lembergbe. A kávéházakban élénk élet van. Az iskolák és a lengyel városi színház zárva vannak.

A hivatalnoki fizetések kiutalhatása céljából a galíciai Országos Bank 60000 koronát előlegezett a tartományi bizottságnak. Az említett bankon kívül még a Galíciai Jelzálogbank és a Galíciai Iparbank működnek.

Szénhiány következtében a villamos közuti vasut és a gázgyár üzemét korlátozták.

Az oroszok a Kárpátokban.

Északkeleti harctér, január 8. A beszűkült és az Erdős-Kárpátokban az oroszok betörése meghiúsultnak tekinthető. Zemplénben már nincsen ellenség és Sárosnak is csak a határán állnak. Az ungi és beregi orosz erők visszavonulóban vannak. Máramarosban, valamint ettől nyugatra szünet állott be a hadi operációkban.

A bukovinai orosz seregek erősítést kapván, előretörést kíséreltek meg dél felé és ezért ott álló csapataink a főszorosokhoz közelebb vonultak. Bukovinai erőnk elegendő arra, hogy a szorosok felé irányuló orosz támadást visszaverje.

Főraktár:

Nagy-Várad
Kosuth Lajos-u.
FEKETE SAS
épületben.

Turul-cipő

Elsőrangú, elegáns és jutányos.

Főraktár:

Nagy-Várad
Kosuth Lajos-u.
FEKETE SAS
épületben.

Belgrád bombázása.

Bécs, január 8. A berlini „Deutsche Tagezeitung“ jelenti: Párisba távirat érkezett Nisből azzal a hírrel, hogy az osztrák-magyar tüzérség január 3-án bombázta Belgrádot. Párisban ez a jelentés

meglepetést keltett, mert hivatalos szerbiai közlések megelőzőleg úgy szoltak, hogy az osztrák-magyar sereg legalább a legközelebbi időben nem is gondolhat offenzívára Szerbia ellen. (N. W. Journal.)

Esszad pasa halálos ítélete.

Róma, január 8. Durazzóból táviratozák a Giornale d'Italianak: Esszad pasa csapatai és a felkelők közt folyó harcok Durazzo körül folytatódnak nagy hevességgel és eddig még nem ismert eredménnyel. A felkelők nagy számban vannak és igen sok fegyverrel rendelkeznek. Az összecsapás Esszad pasa csapataival itt nagyon véres lesz. Esszad pasa ma a haremönalról Durazzóba jött, hogy a szenátus tagjaival, a külföldi államok képviselőivel és több kiváló személyiséggel tárgyaljon a város legcélszerűbb

megvédése céljából. A helyzet mindennap súlyosabb lesz. A Sardegna nevű olasz hadi hajó itt áll a kikötőben és jelenlétével megnyugtató a polgárságot és az idegen kolóniát, mely nagy rettegésben van.

Szofia, január 8. Ideérkezett durazzói polgárok elmondták, hogy Esszad pasa helyzete annyira kritikussá lett az új lázadás folyamán, hogy a legutóbbi vereség után kénytelen volt feleségét Olaszországban helyezni biztonságba. Az albán nemzeti komité halálra ítélte Esszad pasát és barátai attól tartanak, hogy nem fog menekülhetni sorsa elől.

A törökök egyiptomi hadjárata.

Róma, jan. 8. Alexandriából jelentik a Giornale d'Italia-nak: Egy amerikai misszionárius, aki Jerázsálemből Alexandriába érkezett, elmondja, hogy a törökök készülnek az egyiptomi expedícióra. Véleménye szerint Palesztinában, Jeruzsálemtől délre 300 német tiszt

és 30000 török katona van. A környék összes tevét katonai célokra lefoglalták és az élelmiszerek, municiók és ágyuk szállítása Maan felé folyamatban van. Ugy hirdik, hogy az elenségeskedés Egyiptom ellen a tavasz elején fog megindulni.

A törökök el akarják zárni a Suez-csatornát.

Róma, január 8. (Saját tud.) Athénból jelentik a „Giornale d'Italia“-nak: A törökök sok-sok ezer zsák cementet szállítanak az egyiptomi határra. Állítólag ezzel akarják elzárni a Suez csatornát és átjárót akarnak építeni seregeik számára. A törökök megérősítik a Marmara tengeri szigeteket, ép úgy, mint Santo Sefanot. Konstantinápolyból jelentik, hogy az összes bankháznak két hónapi börtön és 23.000 frank büntetés terhe alatt megtiltották, hogy az entente alattvalóinak kölcsönt, vagy letétet ki fizessenek.

Konstantinápoly, január 8. A Tertsumáni Hakkikat értesülése szerint a Suez-csatorna védelmével megbízott indiai csapatoknál egyre nagyobb lesz a szökések száma. A napokban négy gyorstüzelő egész legénysége teljes készletükkel a török csapatokhoz ment át. Igen sokan szándékoznak hasonlóképpen cselekedni.

Vilmos császár távirata a pápához Mercier bíboros letartóztatásáról.

Róma, jan. 8. Vilmos császár táviratozott a pápának, hogy a külföldi lapoknak az a híre, amely azt ujságolta, hogy a német hatóságok letartóztatták Mercier bíbornok-érseket, nem igaz, mindössze az történt, hogy a rendőrhatalóságok megkérték az egyházfejedelmet, hogy hagyja abba heves bujtogatását a németek ellen.

Sinope bombázása.

Konstantinápoly, január 8. A főhadiszállás közli: Az orosz flotta ma a népjog ellenére bombázta a nyílt városnak nyilvánított Sinope városát, miközben két ház

könnyen megsérült. Emberéletben nem esett kár. Négy bárka elsüllyedt.

Török hadihajók ezzel szemben sikerrel bombázták az orosz csapatokat, melyek Makrjaliban és e községtől északra az orosz parton állottak.

Január 5 én egy angol cirkáló Mersinától keletre csapatokat akart partra szállítani. Parti védőseregünk tüzelése az ellenséget, mely négy halottat hagyott hátra, visszavonulásra kényszerítette.

A német repülőgépek támadásai.

Berlin, január 8. A német repülőgépek állandó tevékenységben vannak. Több repülőgép a Vogézeket átrepülve Brugeres fölött, tüzbombákat dobott le. Más repülőgépek Dounoux t bombázták. Nancy felett Zeppelin jelent meg és bombái súlyos károkat okoztak.

A Dünkirchen ellen intézett német légi támadás áldozatainak száma 20 halott és 38 sebesült. Harmincbombát dobtak le a német repülőgépek, amelyek újabb támadást kíséreltek meg azóta.

Német raktárak a tenger fenekén.

Kopenhága, január 8. Londonból jelentik: Percival Hislam, neves tengerészeti szakíró cikket ír a német tengeralattjáró naszádoknak angol vizeken történt támadásairól. Azt a feltevést állítja fel, hogy mivel a tengeralattjáró naszádoknak hosszabb utakra nem lehet vállalkozni, mert nem tudják magukat elegendő eleséggel, tüzelőanyaggal és egyéb hadiszerekkel ellátni, ha tehát a német tengeralattjáró naszádok mégis olyan messzire merészkedtek a hazai partoktól, az csak úgy magyarázható meg, hogy a német tengeralattjáró flottának a tenger fenekén, a

hol a föld kemény, valamely kikötő közelében eleség- és szénraktárak vannak, amelyeket még a háboru kitörése előtt rendeztek be. A német tengeralattjáró naszádokon csapóajtók vannak s mikor mélyen ereszkednek a tengerszine alá, buvárok mennek ki a naszádokból s ezekből a raktárakból kiegészítik a naszádok eleség- és szénkészletét. (Deutsche Tageszeitung.)

A nagyváradai törvényszék új beosztása.

Az új polgári perrendtartás életbeléptetése a bíróságoknál egészen új beosztást tett szükségessé. Bary József kuriai bíró, a törvényszék elnöke már el is készítette az új ügybeosztást, amelynek leglényegesebb része az ujonnan alakított négy külön polgári tanács és polgári segédszemélyzet szervezése.

Az ügybeosztás egyébként ez:

Első polgári tanács. Elnök: a kir. törvényszék elnöke. Helyettes elnökök: Kérechy Péter, dr Patzkó Antal tanácsvezető bírák.

Rendes tagok: Kérechy Péter, dr Patzkó Antal, Tóth Béla, dr Barbura Széver, dr Révész Gusztáv, törvényszéki bírók dr Farkas Zoltán, dr Riedl Zoltán törvényszéki albírók.

Kisegítő tagok: Szeőke Lajos, Gruden Dezső törvényszéki bírók.

Intézi az elsőfokulag a törvényszék hatáskörébe tartozó pereket és ügyeket, azok kivételével, amelyek alább a második polgári tanácshoz vannak utalva, továbbá a járásbíróktól felebbvitte telekkönyvi és hagyatéki ügyeket. Üléseket tart az eddigi eljárás szerint intézendő elsőfoku perok és ügyok, továbbá a felebbvitte telekkönyvi és hagyatéki ügyok előadása végett hetenkint szerda napon az I. emeleti 40. számú tanácssteremben. Szóbeli tárgyalásokat tart a polgári perrendtartás szabályai szerint intézendő első foku ügyekben hetenkint hétfőn és pénteken az I. emeleti 40. számú tanácssteremben.

Második polgári tanács. Elnök: Stachó Széver tanácsvezető bíró. Helyettes elnök: Kérechy Péter.

Rendes tagok: Dr Móró Pál kir. ítélőtáblai bíró, Jakó Gyula.

Kisegítő tagok: Gyenge Béla, Debreczy Géza.

Intézi a házassági ügyeket, továbbá a gyermekek törvényességének megtámadása iránti pereket a kiskorúság meghosszabbítása, gondnokság alá helyezés és az atyai hatalom gyakorlásának megszüntetése iránti kereseteket, továbbá a kereskedelmi ügyekből, valamint a váltókereskedelmi utalvány, kötelező jegy, vagy csekk alapján, kibocsátott fizetési meghagyásokból származó, ugyszintén a Pp. 2. §-ának 4. 5. 6. 7. pontjaiban megjelölt pereket s végül a kereskedelmi bíróságok hatáskörébe utalt vétségeket. Üléseket tart az eddigi eljárás szerint intézendő ügyok előadása végett hetenkint esütörtök napon az I. emeleti 40. számú tanácssteremben. Szóbeli tárgyalásokat tart a polgári perrendtartás szabályai szerint intézendő ügyekben hetenkint kedden és szombaton az I. emeleti 40. számú tanácssteremben. A tanács tagjai közül Stachó Széver bíró vagy az ő közvetlen felügyelete alatt működő önálló jegyző a nem peres eljárás tárgyát képező váltóügyeket, dr Móró Pál bíró a nem peres eljárás tárgyát képező kereskedelmi ügyeket, ideértve a cégügyeket is, továbbá Jakó Gyula bíró a házassági pert a Pp. 645. §. szerint megelőző békéltetésre irányuló kérelmeket, mint egyes bírák fogják elintézni.

Harmadik polgári tanács. Elnök: Kocsán János tanácsvezető bíró. Helyettes elnök: Halász Zsigmond tanácsvezető bíró.

Rendes tagok: Szeőke Lajos, Gruden Dezső.

Kisegítő tagok: Gyenge Béla, Debreczy Géza.

Intézi azokat a felebbvitt polgári pereket, amelyek elsőfokulag a belényesi, beberettyóújfalui, magyarszéki, margittai, nagyszalontai, székelyhídi, tenkei és vaskóhi járásbíróknál nyertek ellátást. Üléseket tart a szóbeli tárgyalás nélkül ellátható felebbvitt polgári pereknek, továbbá a tanács-
tagoknak kiosztott s az eddigi eljárás szerint intézendő elsőfoku polgári pereknek előadása végett hetenkint pénteken délután a II. em. 96. sz. tanácsteremben. Szóbeli tárgyalásokat tart felebbvitt polgári perekben hetenkint kedden, esütörtökön és szombaton a II. em. 126. sz. tanácsteremben.

Negyedik polgári tanács. Elnök: Halász Zsigmond. Helyettes elnök: Kocsán János.

Rendes tagok: Gyenge Béla, Debreczy Géza.

Helyettes tagok: Szeőke Lajos, Gruden Dezső.

Intézi azokat a felebbvitt polgári pereket, amelyek elsőfokulag az élesdi, nagyvárad-városi és nagyvárad vidéki járásbíróknál nyertek ellátást, továbbá a járásbíróktól felebbvitt összes végrehajtási ügyeket. Üléseket tart a szóbeli tárgyalás nélkül ellátható felebbvitt polgári pereknek, továbbá a felebbvitt végrehajtási ügyeknek, valamint a tanács-
tagoknak kiosztott s az eddigi eljárás szerint intézendő elsőfoku polgári pereknek előadása végett hetenkint kedden délután a II. em. 96. sz. tanácsteremben. Szóbeli tárgyalásokat tart felebbvitt polgári perekben hetenkint hétfőn, szerdán és pénteken a II. em. 126. sz. tanácsteremben.

Vádtanács. Elnök: Palánkay Károly. Helyettes elnök: Hermann Aladár.

Rendes tagok: Váradi Imre, Jaczkovics Gyula.

Kisegítő tagok: Kenéz Sándor, dr Poyrnár Sándor.

Büntető főtárgyalási I-ső tanács. Elnök: Ember Géza ítéltáblai bíró. Helyettes elnök: Seres Barna.

Rendes tagok: Gubicza Ádám, Imetz Illés.

Kisegítő tagok: Fábry Albert, Vajnovszky Vince.

Büntető főtárgyalási II-ik tanács. Elnök: Seres Barna. Helyettes elnök: Ember Géza.

Rendes tagok: Fábry Albert, Vajnovszky Vince.

Kisegítő tagok: Gubicza Ádám, Imetz Illés.

Büntető felebbviteli tanács. Elnök: Palánkay Károly, helyettes elnök: Hermann Aladár.

Rendes tagok: Váradi Imre, Jaczkovics Gyula.

Kisegítő tagok: Kenéz Sándor, dr Poyrnár Sándor.

Esküdtbírószág. Elnök: Szöllősy Gyula, helyettes elnök: Seres Barna.

Rendes tagok: Kenéz Sándor, dr Poyrnár Sándor.

Kisegítő tagok: Gubicza Ádám, Fábry Albert.

A Fiatalkorú terhelték büntető ügyeit ellátja: Hermann Aladár, helyettese: Palánkay Károly.

Vizsgálóbíró: Kolb Géza, helyettese: Kenéz Sándor.

Vizsgálóbírói segéd: Dr Zsiska Dániel törvényszéki jegyző.

A új polgári perrendtartással kapcsolatban megszabású újításokat kell behozni a kezelőirodák szervezetében is. A polgári ügyeknek eddig egy iktatójuk és irodájuk volt. Most az elnök négy külön irodát szervezett. Az elnöki irodát Körözszy Árpád irodaigazgató vezeti. A főljástromiroda átveszi, érkezteti és kiosztja a postán érkező valamint a helybeli hatóságoktól átküldött és

a felek által beadott beadványokat, — kivéve az elnöki, fegyelmi, csődbiztosi és cégügyekre vonatkozókat — s kiüríti a gyűjtőszekrényt köznapokon délelőtt 9 és 11 és déli 1 órakor, vasárnapon és ünnepnapon pedig délelőtt 9 és 11 órakor. A főljástrom irodát Popa Terentiusz irnok vezeti.

Az első polgári tanács külön irodáját (II. emelet 110. szám) vezeti Herbst Ödön irnok.

A második polgári tanács külön irodája (II. emelet 127. szám) vezeti Biró István irodatiszt.

A harmadik és negyedik polgári tanácsok külön irodája: (II. emelet 132. szám) vezeti Mekkei Dénes irodatiszt.

A büntető tanácsok külön irodája: (II. emelet 104. szám) vezetik Sajovits Samu irnok, Cs. Páhn Antal irnok.

A Kárpátok alján.

Fut a muszka, alig bírjuk üzni. — Hogy pihennek a katonák. Kutyahúst is eszik már az ellenség.

Nagy dolog a háború! Valóságos frázisként röpköd szerte ez az emberek ajkáról oly gyorsan előtoró kiáltás. Vidám és szomorú esetek, ünnepies és gyászos események gyorsan váltakozó forgatagából mindig osak ez röppen szét: Nagy dolog a háború! . . . A háborúnak igazán mélyen-szántó hatásai vannak: valósággal belerögzíti a maga lehelletét az emberek lelkületébe, s még a legbékésebb polgárokat is bizonyos harcias szellem hatja át. De ezen nem lehet csodálkozni. Hiszen akik itthon selyempaplanos ágyban feküdtek, most kénytelenek megelégedni a lövészárkok nyirkos talajával, avagy a legjobb esetben egy nyomoruságos kunyhó zizegő szalmájával. Akik eddig idehaza szinte gépiesen végezték napi munkájukat, még a legegyszerűbb emberek is, a haremzón meg tanultak gondolkozni az emberi élet nagy igazságairól. Ezt mutatja az alábbi levél is, a mely különben a katonai munkás osztályok és a műszaki csapatok életmódjáról is érdekes képet rajzol. A levél a Kárpátok alján dúló harcokkal van összefüggésben. Írója magánügyeiről áttérve a háborúra, a következőket mondja:

„ . . . Hiába, a létünk bizonytalan. Ma élünk, holnap halunk. Az oroszok örülten futnak vissza, úgy hogy alig bírja az ember lába az utánuk való menetelést. Azt hiszem, baj van Varsó körül s félnek, hogy csapataink elvágják az utjukat. Zboró olyan, mint egy kopár sivatag. Az oroszok kutyát is esznek, — úgy veszem észre, — mert a harctéren lenyuzott kutyabőr is találtunk. Bizonyosan hiányos az élelmük.

De térjünk az epizódokra. A háborúnak sokféle jelensége van. Ugyan én legjobban szeretnék arról a jelenségről írni, amikor az ellenséges rajvonalak a lefúváskor egymással kezdet fognak. Ha ezt elérném, szépen leírnám.

Jelenségek vannak a harcoknál, a temetéseknel, a felvonulásoknál, stb. A magam részéről a jelenben azt figyelem, hogy az emberek mily mértékben önzők. Ha másról írnék, talán csak komédiáznék . . . Minden ember, akiben érzés van, az szereti a szépet és a jót. A háboruban a szépet nem keressük, csak a jót. Mig otthon a lakásunkhoz alkalmas butort keresünk, keressük a szimmetriát s más egyebet, addig itt ettől eltekintünk. Eszünkben sincs! Ha eljön az est, a pihenés ideje, önzően sietünk és rohanunk hajlék után. Mindenki a saját személyére gondol és igyekszik füstös lakásba bejutni,

hogy valahogy kint ne háljon. Jelenleg én is benn vagyok egy szobában. Elég enyhe a levegő. A napi fáradtság után jól esik itt pihenni. A szobánk egynegyedét a tüzelő foglalja el. A kemencében ég a tűz és krumplit főz egy szép tót menyecske két füstös fazékban. Éhes vagyok. A reggeli kávéra jól esnek valami, de a konyhánk meglehetősen távol van tőlem, s testem is visszahuz. — Nem fáradok! Ülök az asztal mellett egy padon. Gondolkodom. A gyertyám már félig elégett. És a baka mégis feltalálja magát. A „két decist“ kiviszem a zsebemből és megkínálom a háziasszonyt. Töltök egy pohárba és a néni iszik. Jól esett neki a rum. Motyogott valamit tótul, de nem értettem. Mintha azt mondta volna: „valami testhezálló kis ital ez.“ Megis lett a hatás. Máskor ha élelmet keresek: tejet vagy kenyeret, rendszeren „nyima!“ a felelet. Vagyis, hogy nincsen. Most pedig kérés nélkül kapok tejet és krumplit. Mára már boldog vagyok. A eseréptáblából fakanállal élvezem a jóízű tejet. Bizony jól esett, de halvan fillérbe került.

És mindenki ilyformán gondoskodik magáról. Ha jut, csak azután másról. Az emberek az önzéstől eltekintve érdekes nomád életet élnek. Szinte úgy érzem, hogy egészen beleéltem magamat a háborús időkhöz s akár tanult mesterségemmé lesz, ha megmaradok. Valóságos „gombos cigányok“ vagyunk. Jövünk-megyünk. A bagázsát magunkkal viszzük, letelepszünk, főzünk, szabadtság mellett melegszünk, sátrat, tanyát verünk s így telnek a napjaink tovább, tovább . . .

A háziak már alusznak, a gyertyám fogytán van. Szemeim álomra akarnak merülni. Szalmát hintek és lepihenek.

„ . . . Addig folytatjuk ezt az életet, mig otthonlevő szeretetteinket és édes hazánkat egy szebb, egy örömteljesebb, jobb jövő elé fogjuk állítani.

Eddig szól a levél érdekes része. Ezekben a katonai levelekben az a legérdekesebb hogy sehol sincs bennük kedvetlenség, a háború megünzése. A háború úgy tűnik fel előttük, mint valami természetes dolog, ami lassankint mesterséggé válik.

Ennek az egyszerű katonának szivéből is a megelégedés sugárzik ki, csak talán az emberek önzése bántja kissé. De hát ki követelheti most a teljes önzetlenséget? A magyar nem riad vissza a golyótól, az ágyutüztől, de az éhezést, a hideget még sem szereti. Inkább megy, küzd, harcol, üzi az

ellent Varsó felé, ahol talán igen nagy bajuk van az oroszoknak . . .

A levélíró legalább úgy véli . . . (fj.)

Hangverseny a lövészárkokban.

Tegnap emlékeztek meg a lapok a hadügyminiszter rendeletéről, amely megtiltja a harcoló katonáknak, hogy a lövészárkokból a közelben levő ellenséges katonákkal társalogjanak, vagy egyáltalában érintkezzenek. Ez végét veti annak az idillikus állapotnak, hogy az ellenséges katonák dohánnyt, szivart, kenyeret, stb. adjanak egymásnak.

Megtörtént pedig gyakran, hogy egy katoná kiszállt a lövészárkokból, az egymástól elválasztó terep közepére ment, ott letette amit átjuttatni kívánt a visszatért övéihez. Erre a lövészárkokból is kibújik egy vitéz, odamegy a tér közepére, felveszi amit az ellenségtől kapott és odateszi, amit ő adhat. Senkinek sem történik baja a becsületesen meg van a csere. Egyszer sem történt meg, hogy becsapta volna egyik a másikat.

Néha még külön dolgok is megtörténtek.

— Az Aisne mellett megtörtént — mondja Nordau német író — hogy a franciák megtudták egy német sebesülttől, hogy a szomszédos lövészárkokban egy bajor herceg a parancsnok, aki néhány nappal ezelőtt oroszlanbátorsággal harcolva, ellenségei becsületét is megnyerte. A franciák elhatározták, hogy tiszteletüknek kifejezést is adnak. A francia kapitány, aki a lövészárkokban parancsnok volt, kiváló zenész. Katonáiból zenekart állított össze, még hegedű is akadt. Két napig gyakoroltak, műsort írtak, sőt a századnál volt egyik rajzoló fel is díszítette. Azt írták a papirosra, hogy a vitéz bajor herceg tiszteletére holnap délután öt órakor koncert lesz. A papirost ráköltötték egy köre és átdobták a német lövészárkokba. A jelzett órában a francia árokban megszólaltak a kürtök és nyomban utána megjelent a kapitány a fedezék előtt, kezében csak karmesteri pálcá volt. Megkezdődött a hangverseny, a programot lelkiismeretesen eljátszották. Az utolsó szám után az egész század a Marsellaisét énekelte. Látható volt, hogy a francia induló első taktusainál a német lövészárkokból egy tiszt kuszott elő, vígyázz állásba vágta magát és kezét sapkája-hoz emelve tisztelgett. A bajor herceg volt. A francia kapitány arecal feléje fordult, ő is tisztelgett, amire ugy a francia, mint a német lövész árokban egetverő taps és hoch kiáltások hangzottak. Azután mindkét tiszt eltűnt, a koncertnek vége volt.

Ilyen meleg fény sugar világít be — mondja Nordau — a népek gyűlöletének sötétjébe. Sajnos a véres munka közben nagyon ritkán jut szóhoz az emberi érzés.

Az új rendelet folytán pedig egyáltalán vége a pajtáskodásnak a harc téren az ellenségek között.

A téli háboru borzalmait ellen harcosainknak prémre van szükségük. Enyhítsük szenvedéseiket és küldjük egyetlen darab prémünket is a Hadsérgyőző Hivatalnak, Budapest, Váci-utca 38. A szállítás díjmentes.

x Kőhögés, hurut, rekedtség ellen használjon hurut szeletkét Ára: 60 fillér. Kapható Farkas István Apolló drogeriájában Rákoczy-ut 7/B.

Mit beszélnek a katonák.

Háborus epizódok.

A háboru tüze végig száguld a világon és végig seprí az egész emberiséget. Az imbolygó lángok izzó hevében összeforr minden szépség, bűn, erény, — minden, ami emberi.

Es ebből a forrongó és sustorgó láva tömegből kiválnak apró és jellemző epizódok — halkan, diszkrétén. Olyanok ezek, mint a finom szirmu, hamvas virágok, mint a magyar katona szívének nemes virágai.

Az alább következő kis esetek mind ilyen miniatűrök, amelyekben esendesen felvillan a mai zivataros idők bánatos visszfénye.

A tuchovi szalmakazlak.

A tuchovi csaták alkalmával történt, hogy a bakák sűrű sorban álló szalmakazlakra akadtak. Még a háboru kitörése előtt gyűjtögettek azokat össze a jámbor galiciai gazdák, akik közül most oly sok küzd a hazáért.

Akkoriban arra felé már kemény idők jártak. Nagy hideg volt, ami piros rózsákat lehel a areokra és táncra készítette a fagyoskodó lábakat.

Kapóra jöttek tehát ezek a szalmakazlak. Nosza neki eredtek a katonák. Rövid idő múlva mindet széjjel szedték. Csetepaté is keletkezett közöttük.

Mindegyik sok szalmát akart magának megszerezni. Itt is az döntött, hogy szemesé a világ, aki ügyesebb volt az jó esemőt szerzett. Azonban mindenkinek jutott annyi, amennyivel egy kis meleget csinálhatott magának. Meleg szalmán feküdték át az éjszakát.

Mikor virradni kezdett, mozgolódni kezdett az ellenség. Megreggeliztek a katonák. S mikorra teljesen felkészültek, már indulni is kellett.

El is indultak a bakák, de sajnálták ott hagyni a puha szalmát: azt is magukhoz vették és vállukon vitték.

Az ellenség amint meglátta a katonákat, nagyokat bámult. Valami új hadiszernek nézhette a szalma kötegeket, amik már messziről igen jól látszottak.

Megkezdődött a támadás. Tüzelni kezdtek mindkét oldalról. Ekkor a magyar bakák lassan lehintették a szalmát a földre, lefeküdték rá és kényelmesen folytatták a tüzelésüket.

A székelyek rohama.

Egy megsebesült székely baka meséli: Ott feküdt a zászlóalj a lövészárkokban. Az oroszok csak úgy küldik felénk a golyóbisokat. A székely góbbék sem hagyják magukat. Ők is alaposan munkálkodnak. Csak úgy fütének az oroszok alá. Az egyik fiatal székely gyereknek sehogy sem tetszik az egész mulatság. Álmosan küldözgeti a golyóbisokat a muszkák felé. Kinéz gyakran a lövészárkokból és nagyban emelgeti a fejét.

Néz jobbra, néz balra, miközben jókat szí a hideg levegőből.

— Ne dugd ki a fejed, ne bámulj mindig kifelé, Péter! Még beléd talál szaladni egy golyó — dörmögi a mellette levő öreg székely baka.

— Nem ugy van az bátyám — feleli a fiatal góbbé. Nem lehet itt ebben a szűk árokban még tiszta levegőt sem színi. Meg aztán nem bírja a természetem ezt az állapotot. Azt sem látom, hogy hol van az a kutya muszka. Csak pazarolom a golyóbisokat, azt sem tudom, hogy traffálnak-e.

— Azt csinálj, amit a tiszt urak parancsolnak.

Nem értesz te a háboruhoz, — folytatja az öreg — fiatal csirke vagy te ahhoz.

— Már én nem birom tovább — s alig mondta ki e szavakat a fiatal székely góbbé, már künn van a fedezékből, feje felett tartva a puskáját, ragyogó arecal rohan előre.

— Fiúk! Székelyek! Előre! Üssük az oroszot.

A többieknek sem kellett több. Egyszerre felugrott az egész zászlóalj. Rohannak előre és dübörög a föld a lábaik alatt. Mikor az orosz lövészárkokhoz érnek, nekiessnek mind. A fiatal gyerek van legelől. Mint bosszuálló angyal osztogatja a halált.

S mikor vagy egy jó félóra múlva megpihennek a harc után, telve volt a föld körülöttük orosz halottakkal.

A krumpli sirok.

Kérdezhetnék, hogy még ilyenek is vannak. Vannak, mert szükségessé teszi ezeket az oroszok ragadózó természete, mohó kapzsisága.

Ugy történt, hogy a szegény ruthének nagyon féltették vagyonkájukat az oroszoktól. Hallották, hogy mindent felesznek. Mindent elpusztítanak. Elrejtettek előlük tehát mindent, sőt mi több, krumplijukat is elásták. És, hogy senkise sirhantot emeltek fölibe, apró keresztet tüztek fejükre. De az oroszok ezt is kiszimatolták. Felásták a sirokat. Sokban találtak valójában krumplit. Azonban ezután minden utjukba eső sirt felástak. Természetesen krumplit a legtöbben nem találtak. Így egymásután bontogatva fel a sirokat, szegény eltemetett katonáknak zavarták meg csendes álmát, esak hogy mohó éhségüket lecsillapíthassák.

Azóta még mindig keresik az oroszok a krumpli sirokat.

..HIREK..

A Berger korcsma.

A Bémer-tér szégyenfoltjának, a Berger korcsma megszüntetésének érdekében indított mozgalmunk teljes mérvben sikert aratott az egész társadalom előtt. Eddig még nem hallottunk egyetlen hangot, mely ne helyeselte volna a csakis a közérdekből indított mozgalmunkat. Pár napig pihentettük a dolgot s várakozó álláspontra helyezkedtünk. Ma már azonban tovább nem vesztegelhetünk. A közönség minden rétegéből kérnek bennünket, hogy folytassuk tovább akciónkat, mely csak eredménnyel, a korcsma megszüntetésével végződhetik. Most már csakis Németh István pénzügyigazgatón mulik, hogy tovább is ott diszelegjen a korcsma a legszebb téren, a város szíve közepén, vagy pedig megszünve, helyét más odaváló üzletnek adja át. Az épület tulajdonosa nem hisszük, hogy legkisebb akadályt is gördítene a korcsma megszüntetése elé. Hiszen az épület értéke csak emelkedni fog e pálinkásputik kidobásával. A boltot tovább is értékesítheti más üzleti célokra ugyan olyan árért, mert kétségtelen, hogy az üzlet a legjobb helyen van.

A minden oldalról megnyilvánult óhajnak engedve, ma megindítjuk a korcsma megszüntetése végett készült kérelem aláírását. Pár napig Nagyvárad város bármelyik polgárának módjában lesz a mindenestre érdekes és közérdekű fontos beadványt aláírni. Főként kérjük a törvényhatóság tagjait, hogy minél nagyobb számmal

jelentkezzenek a kérvényen nevük aláírásával.

Az aláírások megtörténte után nyomban be fogjuk adni a beadványt. Lehetséges ugyan, sőt másképp senki sem tudja elképzelni, hogy Németh István pénzügyigazgató józslése sokkal hamarabb véget vet a koresmának, mint ahogy a társadalom kérvénye oda jut. Nehogy azonban az esetleges megadásnál hiányozzék a tiltakozás hangja, mi a kérelem beadásától nem állunk el s azt a jövő hét folyamán be is adjuk.

* **Krobotin kitüntetés.** A király *Krobotin* lovag, tábornagynak odaadó és érdemteljes működésének újabb elismerésül a katonai érdemkereszt I. osztályát adományozta.

* **Katonai jubileumi kereszt a nem tényleges tiszteknek.** Ófelsége a következő parancsiratot adta ki: A mostani háboruban a nem tényleges állományú tisztek derék viselkedése arra az elhatározásra indított, hogy megparancsoljam, hogy mindazok a nem tényleges állományú tisztek, katonai, hadtengerészeti és honvédelmi katonák és hivatalnokok, akik 1908. december 2-ával tisztekké (hivatalnokokká) már kinevezve voltak és a mostani hadjáratban részt vesznek, a katonai jubileumi keresztet megkapják. Kelt Wienben, 1914. évi dec. 31-én. *Ferencz József s. k.*

* **Höfer kitüntetés.** A király feldsturmi lovag *Höfer Ferenc* altábornagynak az ellenséggel szemben kiváló szolgálata elismerésül a katonai érdemkereszt II. osztályát a hadiékítménnyel adományozta.

* **A hadiadó kivétele.** A hadsegélyezés céljaira tudvalevőleg külön jövedelmi adót vetnek ki, az erről szóló 1914. évi XLVI. törvény cikk alapján. A törvény szerint a szegényebb, illetve a kevesebb jövedelemmel bírók kivételnek az új adózás alól s csak az évi 20,000 koronát meghaladó összjövedelem lesz megadóztatva és pedig csupán egy évre, az 1915. évben. Az új jövedelmi adó azt a célt szolgálja, hogy a háboru folytán különben is óriási mérvben felszaporodott hadsegélyezés céljaira a nagy jövedelmek némileg megterheltesse. A pénzügyminiszter most leiratban intézkedik a törvény életbeléptetéséről. A törvény ugyanis 1915. január 1-én lépett életbe. Ezen adóra nézve az adókivétel bizottságok alakítása elmarad s ezen jövedelmi adó megállapítása felett elsőfokban a törvény szerint alakítandó adó fel-szólamlási bizottság van hivatva határozni. Ilyen adófelszólamló bizottságok alakítandók minden megye székhelyén és külön minden törvényhatósági városban. A választás alá eső rendes és póttagok legkésőbbben a februári közgyűlésen választandók meg. Ahol a Kereskedelmi és Iparkamara és ügyvédi kamara van, a város törvényhatósága 1 rendes és 1 póttagot választ; ahol csak egyik kamara van, ott 2 rendes és 2 póttagot választanak; ahol egyáltalán nincs sem ügyvédi, vagy iparkamara, ott 3-3 tagot választ a város törvényhatósága. E szerint Bihar-megye 3 rendes, 3 póttagot, Nagyvárad városa pedig 1 rendes és 1 póttagot választ. Ezenkívül a kereskedelmi és iparkamara 1 rendes és 1 póttagot, az ügyvédi kamara szintén 1 rendes és 1 póttagot választanak az új adófelszólamlási bizottságba.

* **A krakói erődparancsnok ki-tüntetése.** Ó felsége *Kuk Károly* altábornagy krakói erődparancsnoknak az ellenséggel szemben kiválóan vitéz és erd-ményes magatartása jeléül a Lipót-rend közepkeresztjét a hadiékítménnyel adományozta.

* **Séta-hangverseny a Katho-likus Körben.** Hatásos és művészi zene-számokból állította össze a hangversenyző honvédezenekar a Katholikus Kör immár harmadik zeneestélyének vasárnap délutáni programját. A közönség, amely eddig is olyan nemes érdeklődéssel viseltetett a művészi nivóju esték iránt, bizonyára a szokott módon ismételtén meg fogja tölteni a Katholikus Kör nagytermét. Annál is inkább, mert a séta-hangverseny teljes bevételéből a háborus jótékonyaság áldásos céljaira fog fordíttatni. A vasárnap délutáni séta-hangverseny műsora a következő élvezetes zeneszámokból van összeállítva:

1. Mendelssohn: Nászinduló.
2. Mozart: Nyitány »A varázsfuvola« című operából.
3. Scharf: »Grieg-Mosaik«.
4. Lehár: »Magyar ábránd« hegedűszóló.
5. Jakobi: Egyveleg »Leányvásár« című operettből.

Belépődíj 40 fillér, kezdete délután 5 órakor. A jótékony célra való tekintettel felülfizetéseket köszönettel fogadnak és hirlapilag nyugtáznak.

* **Katonai kitüntetések.** Ófelsége a katonai érdemkereszt III. osztályát a hadi-ékítménnyel a következőknek adományozta: az ellenséggel szemben vitéz magatartásuk elismerésül *Ritter Károly* és *ns. Erlach Jenő* őrnagyoknak a 101. gy. e.-ben, *Anlauf Ferenc*, *Fritsch Károly*, *Bartsch Arnold* és *Csordacsics Ferenc* századosoknak a 101. gy. e.-ben; *Stochmal József* századosnak és *Brey Henrik* hadnagynak a 37. gy. e.-ben; *Lavrnja Bozidar* századosnak a 70. gyalogezredben.

* **Leányiskola a törvényszéki palotában.** A Tisza Kálmán téri községi elemi leányiskola osztályai folyó hó 11-től — hétfőtől — kezdődőleg a törvényszéki palota 17., 28., 29., 30. számú földszinti helyiségekben naponként a délutánokon fél 2-től kezdődőleg részesülnek tanításban. A tanulók a kijelölt tantermekbe a Verbőczy-utca felőli ajtón járnak be. Miről az érdekelt szülők oly felkéréssel értesítettek, hogy a Tisza Kálmán-téri községi elemi leányiskola osztályába beirt tanköteles gyermekeiket iskolába küldeni sziveskedjenek. Nagyvárad, 1915. január 8. *Felügyelő igazgató.*

* **Halálozás.** *Barabás Istvánné*, szül. *Dán Erzsébet* életének 36-ik évében, e hó 7-én este 6 órakor hosszas szenvedés után elhunyt. Temetése f. hó 9-én délután 2 órakor lesz a Bethlen-utca 23. számú gyászházban. Halálát kiterjedt rokonság gyászolja.

* **Adományok a Vörös-Kereszt-nek.** *Bódisné* 10 K, özv. *Wischó Rudolfné* 80 fillért küldött szerkesztőségünkbe a Vörös-Kereszt részére, mely adományokat rendeltetési helyére juttatjuk.

* **Azon becsületes megtaláló,** aki szerkesztőségünkbe egy elveszett nő tárcát hozott, jelentkezék *Vizvezeték u. 11. sz. alatt* özv. *Kövér Sándorné* urnónél, ahol illő jutalomban részesül.

* **Adományok katonáinknak me-legruhára.** A 37-ik gyalog háziezred és a házi honvédezenedbeli katonák téli melegruhával való ellátására a polgármesteri hivatalhoz a következő adományok érkeztek be: özv. *Tullics Józsefné* és *huga* 20 korona. *Pallay Lajosné* a Vörös-Kereszt Jobbkéz Egylet nevében: 30 mellény, 26 pár kapca, 100 drb hősapka, 50 drb stucni, 10 térdvédő,

5 alsónadrág, 6 alsóing, 1 meleg alsó mellény. *Fülöp Lajos* és *Fülöp Etelka*: 12 pár harisnya, 12 pár flanel kapca, 12 pár téli kesztyű és 6 drb flanel alsó ing. Egy hely-beli községi iskolai tanítónő: 2 pár térdvédő, 2 pár érmelegítő és 22 drb emlékszobkendő. *Balogh Lászlóné* 1 drb alsó ing, 1 drb alsónadrág. *N. N.* 5 pár kesztyű és 5 pár kapca. *X. Y.* 4 pár kesztyű és 1 drb szvetter. *Kovács Géza* 1 alsónadrág, 1 alsóing, 1 drb hőkötő, 1 drb hősapka, 1 pár érmelegítő. *Dr Frankó Józsefné* 1 pár érmelegítő és 4 pár kapca. *Frankó Endróné* 2 pár térdmelegítő, 2 drb hősapka, 3 pár érmelegítő. *Mameszterian Gyula* 1 fekete báránnybőr bunda.

* **Amit eddig lehetetlenségnek hittek.** Egy eseményszerű dologról számolunk be. Egy kulturmunka került ki nemrég sajtó alól, amely, ha nem is oldja meg az ingyenes népoktatást, feltétlenül közelebb hozza ezt a kérdést a megoldás stádiumához. Megteremtették azt, amire még gondolni sem lehetett, hogy valamikor létrejöhessen: az első óriási magyar lexikont, amely szédítő tanúsága annak, hogy mennyit haladt magyar kulturánk az utolsó évtizedben. *Tolnai Simon*, a magyar könyvkiadók boszorkánymestere, lehetővé tette, hogy a magyar publikum teljesen ingyen egy hatalmas, méreteiben csak az amerikai és német óriás kiadásokhoz hasonlítható Világlexikonhoz jusson. *Tolnai Világlexikona* minden egyes kötete, mely 160 egyetemi tanár és kiváló író szellemi munkáját dicséri, 7-800 oldal terjedelmű. A gyönyörű tartalmat mintegy 1300 kép, színes műmelléklet és térkép díszíti. Ezt a remekművet, amely a magyar tudás igazi diadala, azok akik a *Tolnai Világlexikona* előfizetnek 3 korona ráfizetés ellenében kapják meg. Bolti ára kötetenként husz korona. A mű maga több millió koronás vállalkozása 25 kötetből fog állani, amelyekben összesen 16 000 oldalon 30 000 kép, színes műmelléklet és térkép foglal majd helyet. Eddig 5 kötet készült el.

* **Elveszett egy zöld selyem ernyő** az újvárosi róm. kath. plébánia templomban a Mária-oltár előtt. A becsületes megtalálót kéri az ernyő tulajdonosa, hogy azt az újvárosi róm. kath. plébániára vigye el.

x **Kiadó lakások.** Szacs-vay-utca 11. számú házban egy 4 szobás utcai modern lakás a hozzátartozó mellékhelyiségekkel AZONNAL kiadó. — Ugyanott egy 4 szobás utcai modern lakás a hozzátartozó mellékhelyiségekkel f. évi NOVEMBER 1-ére kiadó. Értekezhetni a Gazdasági és Iparbank rt.-nál.

x **Családi rum** vaniliával vagy ananással literje K 2.60, továbbá kitűnő **Theák** kaphatók, *Farkas István Apolló drogeriájában* Rákóczy-ut 7/B.

x **Kiadó lakások.** Kossuth-utca 6. sz. alatt kétszobás lakás azonnal kiadó. — Kossuth-utca 2. sz. házban két kétszobás lakás nov. 1-re kiadó. Értekezhetni a Polgári takarékpénztárnál.

* **Ingyatlan eladás.** Nagyteleky-utca 31. szám alatti ingatlanunk (lakóház nagy telekkel) jutá-nyos áron azonnal eladó. Részletes feltételek megtudhatók Kossuth-utca 3. szám alatti irodánkban. *Eun-gária cipőgyár r.t.*

x **Megfagyott,** szélből kivörösödött, kicserepesedett, arcz, orr, kéz ápolására és fehéritésére gyors és biztos hatá- su az Y-po jegyű **HARMAT TEJ CREME** és hozzávaló **Borax szappan** Kapható *Farkas István Apolló drogeriájában* Rákóczy-ut 7/B Telefon 13-02

x **Kiadó** hosszabb, vagy rövidebb időre modern berendezésű utcai és udvari butorozott szobák fürdőszoba használat- tal havi 30 koronától kezdve. *Nagy Sándor-utca 4.*

x **Egy nagy raktárhelyiség** a Szacs-vay-utca 11. számú házban AZONNAL kiadó. Értekezhetni a Gazdasági és Iparbankrt.-nál.

* **Köszönetnyilvánítás.** Ezuton mond köszönetet az összes jóbarátok és ismerősöknek a temetésen jelen volt részvételükért, a *Tarján család.*

x **Három liter** családi rumot készíthet bárki pár perc alatt teához, a Farkas-féle *Rumkivonattal.* A utasítással 50 fill. Kapható kizárólag Farkas István Apolló drogueriájában Rákóczi-ut 7-B. Telefon 13-02.

* **Az Egyesült Biharmegyei Kereskedelmi Bank és Központi Takarékpéztár r. t.** (Bémer-tér 4. szám) a közönség tájékoztatása céljából közli, hogy elfogad új betéteket, a melyek nem esnek a moratorium intézkedései alá, takarékbetétkönyvecskére és folyószámlán a legkedvezőbb kamatozási és visszafizetési módokat mellett. Pénztári órá. d. e. 9-től 12-ig.

x **Kiadó lakások.** Ósi-tér 14. szám alatt két üzlethelyiség azonnal kiadó. — Kossuth-utca 2. szám alatt két üzlethelyiség azonnal kiadó. Értekezhetni a Polgári takaréknál.

**Tábori alsó ruhák
Vizmentes bakkancsok
Halina csizmák
és Hó cipők**
legjobb minőségben
Reichard Dezső
cégnél
Rákóczy-uton kaphatók.

SZÍNHÁZ

Heti műsor.

Szombaton: Művészet (Kabaré, új műsor).
Vasárnap délután: Ezüst pille.
Vasárnap este: Aranyeső.

Fészek a viharban.

Két, valószínűleg osztrák-német szerző írta a Szigligeti-színház legfrissebb ujdonságát: Grünbaum Frigyes és Sterk Vilmos. Legalább Gábor Andormagyarát dolgozása osztrák-német eredetét sejtett. Bájos, kedves idill a darab meséje, idill a esaták tüze közepette, igazi fészek a viharban. Egy orosz grófnő a hőse, aki büszke arra, hogy férfi őt meg nem csókolta s a végén mégis meg kell hódolnia a magyar és osztrák hadsereg egy tisztjének, aki férfias bátorságával imponálni tud neki és önkéntelen meghódolásra kényszeríti. A darabnak van néhány egészen sikerült jelenete. Eredeti kivált a második felvonás vége, a mikor a magyar és orosz tiszt farkasszemet néznek egymással. A magyar tiszt revolverével tartja sakkban az orosz, az pedig nyugodtan várja, mikor fátad ki a magyar tisztnek a karja, hogy akkor ő kerekedjék felül. Az egymással szemben ülő két ellenséges tiszt jelenetét aggodva nézi végig a grófnő — és elárulja szerelmét, mert a magyar tiszt lankadó karját egyszerre ő kezdi támogatni. Általában el kell ismerni, hogy a két szerző igyekezett fordulatos, hatásos háborus darabot írni és ezt a célt sikerült is elérniök. Valami kiváló egyéni jellemfestéseket persze nem kell várnunk, a

darab az aktuális szükségletek kielégítésére készült és ennek — de többnek nem — nagyon jól megfelel. Leköti az érdeklődést pár órára. Szinte kár, hogy meglehetőleg üres ház nézte végig.

Pedig a közönség érdeklődését még a darabnál is jobban megérdemelte az előadás. Farkas Pál alakítását kell elsősorban kiemelni. Egy lengyel zsidó szerepét játszotta pompás színezéssel. Tudott humoros és mélyen érző lenni s mindebben maszkja és mozdulatai egyaránt segítségére voltak pompás jellemző erejükkel. Maga a szerepe beleesik abba a tulzába, amellyel minden filozemita író az efféle háborus izraelitát festi, megtévén őt valóságos földi gondviselésnek, a bölcsesség főforrásának. Farkas Pál alakításában a művészi vonások ezeket a kivívó szövegeteket annyira enyhítették, hogy az alak egészen elfogadhatóvá nőtt ki. Igen jó volt Tóth Elek magyar tisztje heves temperamentumával, meleg érzésével. Retteghy Margit a grófnő szerepét alakította kiváló művészettel. Kis szerepben, de annak minden árnyalatát kihasználva, nagy sikert aratott Tompa Béla, Polgár Mariska és Sik Rezső is tetszettek.

A rendező kihagyhatott volna a második felvonásból egy két értelműen is érthető kifejezést. Természetesen a karzat a két értelmet firtatta és durván zajjal mulatott rajta, a mi pedig a darab kedves hangulatához egyáltalán nem illett.

A színház kabaréja. Megemlékezünk már arról a színházi eseményről, a melynek ma, szombaton lesz színhelye a Szigligeti-színház, arról a kabaréről, amelynek műsorát teljes részletességgel, lapunk legutóbbi számában közöltünk is. És hogy a közönség mily méltóan megérdemelt meleg séggel honorálja a színháznak a művésztételek programját illetőleg kifejtett buzgalmat, tan mi sem bizonyítja jobban, mint hogy már a tegnapi napon megkezdődött a bucsujárás a színházi pénztárhoz. Ez a legjobb bizonyítéka annak, hogy a szintársulat mai művésztétele programját, amely előkelő szórakoztató és decens, ismét zsufolt ház fogja végig tapsolni.

IRODALOM

A háboru és az olvasóközönség címmel tegnapi számunkba egy reklám-cikk esuzott be. Mondanunk sem kell, hogy ez a reklám-cikk a szerkesztőség tudtán kívül, sajnálatos nyomdai elnézésből került a lapba. A Pesti Hirlapot, mely a kereszténységet állandóan támadja, mely nemrég is a boldogult Belopotoczky nagyprépostot olyan kvalifikálhatlan durvasággal támadta, melynek apró hirdetési rovata valósággal szégyenfoltja a magyar hirlapirodalomnak: mi olvasóinknak nem ajánlhatjuk. Hogy a közlemény mégis megjelent, ennek magyarázata a következő: Az Érdekes Ujság reklámive beküldetett szerkesztőségünkbe. A reklámivet, melynek tartalma „A háboru és az olvasóközönség” címmel, sajnos, mégis napvilágot látott nálunk, szerkesztőnk mint nem közölhető félretette. A kéziratoknak a nyomdába vitele alkalmából valahogyan ez a szerencsétlen reklám-közlemény is a kéz-

iratok közé keveredett s a nyomda tévedésből kiszedte annak dacára, hogy szerkesztő szignaturával ellátva nem volt. Ez a mindenre sajnálatos, de az említett körülmények által megmagyarázott tévedés okozta, hogy a Pesti Hirlap önreklámja nálunk napvilágot látott. Természetes dolog is, hogy keresztény lapban a Pesti Hirlapról dicséret szó csak tévedésből eshetik; természetes az is, hogy ezt a tévedést is kegyetlenül sajnáljuk s intézkedtünk, hogy a jövőben efféle még tévedésből se eshessék meg. Ne a Pesti Hirlapot járassa, aki fővárosi lapot is kíván, hanem a keresztény, a komoly sajtót támogatassuk!

A Szent Család című havi folyóirat január 4-iki száma a következő változatos tartalommal jelent meg: *Ujév reggelén.* Németh István. — *A Szent Család.* Dr Balics Antal. — *Názáret.* Domonkos — *Krisztus a haretéren.* Lévy Gyula. — *A szeretet apostola.* Domonkos István. — *Menekülés Egyiptomba.* Németh István. — *A csipkekendő.* Antal Margit. — *Az egyház legrégibb temetkező helyei V.* Stóhr Géza. — *Jó lesz megjegyezni.* Tamási Adorján. E kedves kis folyóiratot P. Szabó Terézusz szerkeszti. Előfizetési ára egy évre 2 kor. Kiadja a Karmelita rendház Győr.

A Társaság. Második évfolyamába lépett immár A Társaság s Dobay István gyors népszerűsége emelkedett hetilapja az új évfolyam első számában sok érdekeset és szépet nyújt olvasóinak. Bárczy István polgármester vezetőcikke áll a lap élén, szölv a magyar társadalomnak a világháboru után való kötelességeiről. Körmendy Viktor szépen megírt tárcája Az arisztokraták országa címmel a lengyel nemesség multjával, jelenével és jövőjével foglalkozik. Feltűnést keltő cikk a Tudok egy nemzetet... című, mely lángoló hévvel és megdönthetetlen igazsággal fen örök babört a magyar nemzet homlokára. Kellemes meglepetést hoz a lap újévi száma a Vilmos huszárok barátainak. Baich Péter báró huszárfőhadnagy tizenhat szebbnél szebb haretéri fölvétele ez a meglepetés, melyeknek reprodukciója pompásan sikerült. Ugyancsak a Vilmos-huszárokat énekl meg Kiss Menyhért is Tom Mac Cleland című gyönyörű költeményében. A sok szép illusztráció mellett még több érdekes cikk és szép vers teszi változatossá A Társaság legújabb számát; az utóbbiak közül kivált a M. Radich Jolán három költeménye érdemel említést. A Társaság előfizetési ára egész évre 18 korona, félévre 10 korona, negyedévre 5 korona. Szerkesztőség és kiadóhivatal Budapest, Ritz-szálló.

Legújabb táviratok.

Német győzelmek.

A nyugati hadszíntérről.

Berlin, január 8. A nagyfőhadiszállás jelenti:

Flandriában a tartós eső mind mocsarasabbá teszi a terepet, ami a hadműveleteket erősen akadályozza. Reimstól keletre a franciák az éjjel egy előárkunkat akarták elfoglalni. Rögtöni ellentámadásban visszavetettük őket állásaikba és 50-et közülük elfogtunk.

Az Argonok közepén és keleti

részében csapataink ismét előrehaladtak. Franciáknak a Vogézekben Buchensehenál, Diedelshausentól délre ellenünk intézett éjjeli támadását visszavertük. A franciáknak Sornheimtől nyugatra eső magaslat ellen intézett támadásai tüzéségünk tüzétől összeomlottak. Két tisztet és 100 főnyi légénységet elfogtunk. Sennheimtől délre levő Oberwurmhaut helységért folyik a harc.

1600 orosz fogoly.

Keleten is kedvezőtlen volt az időjárás. A kelet-porosországi határon és Lengyelország északi részében nincs változás.

Rawkótól keletre támadásaink előbbre haladtak. 1600 oroszot elfogtunk és 5 gépfegyvert zsákmányoltunk.

Pilica keleti partján a tüzéségi harcok folynak.

25 zászlóalj orosz volt hazánkban.

Budapest, január 8. A Nap tudósítója jelenti Berlinből; hogy az oroszok 25 zászlóaljjal és megfelelő tüzéséggel jöttek be hazánkba.

Minisztertanács.

Budapest, január 8. Ma délután minisztertanács volt, amelyen Tisza István gróf miniszterelnök elnökölt.

Az oroszok Beregben visszavonulnak.

Budapest, január 8. (Tud. cenz. táv.) Fenyvesölgynél és Hajasdnál karácsony est óta szuronytámadásaink állandóak. Az oroszok fedezékeit nehéz ütegünk állandóan lövi.

Beregben, a duklai hágói vonatokon az oroszok visszavonulnak.

Szorul a gyűrű Varsó körül.

Budapest, január 8. (Tud. cenz. táv.) A koppenhágai Dagbladed jelenti, hogy a német seregek egyre szorosabb gyűrűt vonnak Varsó körül.

Tíz orosz aeroplán elpusztult.

Budapest, január 8. (Sajtó biz. eng.) Az Oca Ruskojenslovo jelentése szerint Lodz és Lovic közt tíz orosz aeroplán elpusztult.

Győzelmünk a Beszkidekben

Budapest, január 8. (Hivatalos) Az általános helyzet változatlan. Tartós harcok nincsenek.

A keleti Beszkidekben nagyobb orosz erőknek Czeemehától keletre fekvő magaslatokon keresztül intézett előretöréseit ellentámadással messze visszavertük. Ez alkalommal 400 oroszot elfogtunk és 3 gépfegyvert zsákmányoltunk.

A déli haretéren az ellenségnek Aotovácnál előrsi vonalunk ellen intézett éjjeli támadása teljesen meghiúsult. Höfer altábornagy. (Min. eln. sajtóosztály.)

Az Unió és Anglia konfliktusa.

Berlin, január 8. (Az Esti Ujság munkatársának távirata.) Koppenhágából jelentik: A Mornin Post washingtoni tudósítója táviratozza, hogy az Egyesült Államok kormánya londoni nagykövétől már értesítést kapott annak a válasznak a tartalmáról, amelyet Anglia adni fog az Unio ismert jegyzékére. Eszerint Anglia ragaszkodik ahhoz az álláspontjához, hogy tengerészetének joga van átvizsgálni az amerikai kereskedelmi hajókat. A válasz visszautasítja a hadi dugáru kérdésében az amerikai fölfogást. Anglia válaszijegyzékét még ezen a héten hivatalosan át fogják nyújtani az Unio kormányának.

Berlin, január 8. A Berliner Tagblatt jelenti Zürichből: Az angliához intézett amerikai jegyzéket Svájcban élénken tárgyalják, miután az angol tengeri gyakorlat Svájc számára is káros következményekkel jár. Megtorlást várnak különösen abban az irányban, hogy kiviteli tilalmat fognak felállítani olyan cikkekre nézve, melyek Angliának fontosak.

A szerkesztésért ideiglenesen felelős:
Dr. PAPP KÁROLY.

Hirdetések

Belépési felhívás

a „Polgári takaré- és segélyszövetkezeti”

20-ik évtársulatába.

A „Polgári takaré- és segélyszövetkezeti” 1915. január 1-én új évtársulatot nyitott, mely 156 héten át, vagyis 1917. év végéig tart. — Mindenki tetszésszerűen számban jegyezhet üzletrészeket s minden üzletrész után hetenként 1 korona fizetendő. A három év eltelté után az évtársulat feloszlik s az összes jövedelem a résztvevők között felosztatik és mindenki megkapja a befizetett tőkét a felmerült haszonnal együtt.

A szövetkezet célja a takarékoságot előmozdítani és önszegélyt nyújtani, amennyiben minden tag heti betétei által önmagának tőkét gyűjt, mely a heti részletekben való befizetések dacára is a takarékpénztári kamatozásnál magasabb nyeresémet osztalékokat hoz és mert minden tag az általa befizetett összeg 9/10 részét minden előleges bejelentés nélkül kölcsönképp felveheti.

Vidéki tagok a heti fizetéseket postai csekklapok útján teljesíthetik.

A szövetkezetbe való belépés alkalmával üzletrészenként 50 fillér beiratási díj fizetendő s egy heti részlet lefizetése után már mindenki megkapja saját nevére irt könyvecskéjét.

Szövetkezetünk jelenlegi tisztelt tagjait, valamint mindazokat, kik az 1915. január 1-től kezdődő 20-ik ciklusnak tagjai óhajtanak lenni, felkérjük, hogy a felvétel iránt intézeti üzlethelyiségünkben (Kossuth Lajos-utca 6. szám) mielőbb jelentkezni sziveskedjenek

Nagyvárad, 1914. december hó.

A „Polgári takaré- és segélyszövetkezeti” igazgatósága.

8235—1914. eln. szám.

Hirdetmény.

A m. kir. Belügyminister ur 9059—Res. sz. körrendelete az ellenségtől zsákmányolt fegyverek stb. kirakatokban való kiállítása megszüntetése tárgyában.

Mivel utóbbi időben többször előfordult, hogy egyes kereskedők s ezek között különösen fegyver- és lőszer kereskedők, kirakataiban ellenségtől zsákmányolt fegyvereket és felszerelési cikkeket állítottak ki.

Mint hogy ez az eljárás úgy az üzlet-tulajdonosok, mint a nagyközönség körében is kétségkívül azt a hitet kelthetné, hogy ezek a cikkek az üzleti forgalom tárgyai, holott e tárgyak feletti rendelkezésre a katonai szolgálati szabályzat értelmében a katonai kincstár tart igényt, figyelmeztetem különösen a kereskedői üzletek tulajdonosait, hogy ellenségtől zsákmányolt fegyvereket és felszerelési cikkeket sem kirakatokban kiállítani, sem pedig egyébként forgalomba hozni nem szabad, hanem azokat is a helybeli katonai parancsnoksághoz, vagy pedig az ellenőrzéssel megbízott városi rendőrfőkapitánysághoz be kell szolgáltatni.

Nagyvárad, 1914. december hó 30-án.

Rimler Károly
polgármester.

Meghívó.

A Biharkeresztesi kisbirtokosok és földmivelők, földbérletiek szövetkezete

rendes közgyűlését

f. évi január hó 17-én d. u. 1 óra-kor tartja a róm. kath. iskola helyiségében melyre tagjait ezuton is meghívja az igazgatóság nevében.

Szotter Imre
elnök.

Tárgy:

1. Igazgatósági jelentés.
2. Felügyelő bizottság jelentése.
3. A község házában 8 napi közszemlére kitétt mérleg felülvizsgálása.
4. Esetleges indítványok

MÁSOLAT.

Hirdetmény.

A m. kir. miniszteriumnak 9090—1914 M. E. számú rendelete, a buzában vagy rozsban kötelezett terménybeli járandóságok tárgyában.

A m. kir. miniszterium a háboru esetére szóló kivételes intézkedésekről alkotott 1912. LXIII. t.-e. 16 §-ában nyert felhatalmazás alapján a buzában, vagy rozsban kötelezett terménybeli járandóságok tárgyában a következőket rendeli:

1. §. A ki terménybeli járandóságul (javadalmazásul) bizonyos mennyiségű buzának vagy rozsnak szolgáltatására van kötelezve, annak a jelen rendelet hatálya alatt e járandóságnak csupán kétharmadrészét szabad buzában, vagy rozsban kiszolgáltatnia: egyharmadrésze helyett pedig ugyanannyi mennyiségű árpát, vagy tengerit kell kiszolgáltatnia és az értékkülönbötet a hatóságilag megállapított legmagasabb árak szerint számítva készpénzben kell megfizetnie.

2. §. A ki 1. §-ban meghatározott terménybeli járandóságot (javadalmazást) kétharmadrésznél nagyobb mennyiségben szolgáltatja ki buzában vagy rozsban, kihágást követ el és kétszáz koronáig terjedhető pénzbüntetéssel büntetendő.

Budapest, 1914. december hó.

Gróf. Tisza István s. k.
m. kir. miniszterelnök.

Első nagyvárad cementipar.

Készíték granító, terrazzo, mőkő és minden e szakmába vágó munkálatokat, házi csatornázásokat a városi mérnöki hivatal előírása szerint, személyes felügyelettel. Kívánatra angol cioset berendezéseket a legelőnyösebb fizetési feltételek mellett a legelőkeljesebb és legmesszebb menő jólállás mellett készíték. A nagyérdemű közönség hecses pártfogását kéri tisztelettel

NUTTA JAKAB

cement és betonművek vállalata.
Szaniszló-utca 67. szám. (Saját ház.)

Nagyvárad város rendőrkapitányi hivatalától.
69-1915. szám.

Felhívás.

A helybeli terménykereskedők köz-
és termelőkhöz.

A m. kir. miniszterium 1914. évi december 24-én 9227. szám alatt kiadott rendeletével a zabért követelhető legmagasabb árat súlymennyiségre való tekintet nélkül méter-mázsánként (100 kg.) 24 Huszonnégy koronában állapította meg.

A hadsereg céljaira szükségelt zab beszerzésének biztosítása céljából felhívom a város területén levő zabtermelőket és terménykereskedőket, hogy ezen felhívástól számított 8 nap alatt a saját vetőmag és saját gazdasági szükségleteiken felül levő egész zabkészletüket, kivétel nélkül mindenki írásban vagy szóval a rendőrkapitányi hivatal II. emelet 8. számú szobájában Horváth Géza rendőrkapitánynál jelentsék be.

Nagyvárad, 1915. január 2.

Gerő,
rendőrfőkapitány.

Van szerencsém Nagyvárad és vidéke nagyérdemű közönségének szives tudomására hozni, hogy Nagyváradon, Rákóczi-ut 19. sz. alatt a mai kor igényeinek megfelelő

műköszörüldét nyitottam.

Elvállalok mindennemű borotvák, kések, ollók, hajvágógépek, hus-
örögépek, ló- és juhnyírógépek javítását és műköszörülését. Raktáron tartok mindennemű bel- és külföldi illatszereit, fej- és arcápoló pipereszeret, mindennemű acél-
árukat, ugymint borotvát, ollót, hajnyírógépet, yukszemvágó, papír-, zseb- és tollkést, valamint az összes fodrászati cikkeket. A nagy-
érdemű közönség szives pártfogását kérve, vagyok kiváló tisztelettel

Koller Ágoston mű-
köszörüs

Belépési felhívás

a Népszövetségi Hitelszövetkezet III-ik évtársulatába.

A Népszövetségi Hitelszövetkezet 1915 január 1-én III-ik évtársulatát nyitotta meg.

Az első 2 üzletév, — dacára a nehéz megélhetési viszonyoknak, — igen szép eredménnyel folyik.

Belépni szándékozók üzletrészeket jegyezhetnek még most is a hivatalos órák alatt a szövetkezet helyiségében (Szilágyi Dezső-u. 5. sz. a.) Egy üzletrész heti 20 fillér befizetésre kötelez, s ki-ki annyi üzletrészt jegyez, amennyit akar. Felvételi díj üzletrészenként, 10 fillér. 3 év múlva az évtársulat feloszlik; a tagok a befizetett összeget kikapják s a reájuk eső nyereséget is.

A tagok a befizetett összeg $\frac{1}{5}$ részéig a szövetkezettől olcsó kamatra kölcsönt is kaphatnak, mely 3 év alatt fizethető le. Azonfelül betáblázásra, értékpapírra, vagy váltóra, bármily összeg erejéig.

A tiszta haszon és nyereség teljes egészében a tagok között osztatik fel, s kiki heti betétje arányában részesedik.

A szövetkezet elfogad betéteket is, s azokat legmagasabb kamatlábbal kamatoztatja. Tőkekamatadót a szövetkezet fizeti.

Bizalommal kérjük a belépni szándékozókat, sziveskedjenek szövetkezetünk helyiségében részjegyeket jegyezni.

Teljes tisztelettel

Népszövetségi Hitelszövetkezet.

Katonai ruhákat

az összes fegyvernemek részére, a mai áron átul előírás szerint és gyorsan készít Darabont Gy. és Tsa elsőrendű belvári és katonai ruházati intézete. A legfinomabb szövet különlegességek, öltöny és téli kabátokra felöltőkre állandóan raktáron. Nagyvárad, Szilágyi-Dezső-u. 6. Sonnenfeld palota. Telefon 980. szám.

Hirdetések

felvételnek a kiadóhivatalban.

Nagyvárad város

VILLAMOS MŰVE

Iroda és raktár: NAGYVÁRAD, Vár-tér 1.

Ertesítjük a t. közönséget, hogy a

Wolfram lámpák

ára olcsóbb lett, Wolfram és egyéb izzólámpák nagy raktára legolcsóbb áron a közönség rendelkezésére áll. Telefon rendelés nélkül házhoz szállítjuk.

Egész éjjel ügyeletes szolgálat.

Költségvetések ingyen.

Telefon száma 544.

Elvállaljuk villamos világi-
tási és erőátviteli berendezé-
sek felszerelését.

Csillárok,

l á m p á k

állandóan nagy választékban kap-
hatók.

Villamos motorok

$\frac{1}{4}$ lóerőtől minden nagyságban.

Főszerező telefonja 55. sz.